

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 24 i 25 kwietnia 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS i asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 29 maja 2013 r., przyjętego Uchwałą Nr XXI/155/13 Rady Gminy Osie. W dokumencie uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 2 lipca 2013 r., wprowadzonego Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 2/2013. W powyższym dokumencie uwzględniono stanowisko asystenta rodziny, jednakże nie zawarto wszystkich zadań przez niego realizowanych, o których mowa w ww. ustawie.

Wójt Gminy Osie Upoważnieniem Nr 9/11, z dnia 30 grudnia 2011 r., upoważnił p. [REDAKTOWANE] do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,*

- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gmina opracowuje i realizuje 3-letnie gminne programy wspierania rodziny. Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 przyjęty został Uchwałą Nr XXI/156/13 z dnia 29 maja 2013 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci oraz profilaktyką środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny. Dokonano diagnozy potrzeb środowiska lokalnego i na tej podstawie sformułowano cele szczegółowe.

Drugi Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 przyjęty został Uchwałą Nr XIII/104/16 Rady Gminy Osie z dnia 28 czerwca 2016 r.

Zaplanowane w programach zadania i działania odpowiadają potrzebom i są realne do wykonania. Koordynatorem programu jest GOPS, który gromadzi informacje oraz określa potrzeby wprowadzenia ewentualnych zmian w procesie realizacji programu.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełniła obowiązków rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie za rok 2015 zostało przekazane do Rady Gminy w terminie określonym w ustawie, jednakże zostało przedstawione po terminie, co było uzależnione od harmonogramu obrad sesji Rady Gminy.

Sprawozdanie za rok 2016 zostało sporządzone w dniu 30 marca 2017 r. i zostanie przedstawione na najbliższej sesji Rady Gminy Osie w miesiącu maju.

W okresie objętym kontrolą gmina zatrudniała 1 asystenta rodziny - p. ██████████, na umowę o pracę od dnia 1 stycznia 2015 r.

Asystent obejmował pomocą :

- w 2015 r. 12 rodzin, w tym brak przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 13 rodzin, w tym brak przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 23 kwietnia) 12 rodzin, w tym brak przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent rodziny posiadał wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa zatrudnionego asystenta zawiera *zakres czynności*, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystent podnosił swoje kwalifikacje poprzez szkolenia tematyczne. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację 14 rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentował swoją pracę poprzez: kartę informacyjną dotyczącą rodziny, kartę rodziny, analizę wstępną sytuacji rodziny, ocenę sytuacji rodziny, plan pracy z rodziną, karty pracy asystenta, notatki służbowe, półroczne sprawozdania z pracy asystenta w środowisku rodziny.

Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny w terminie, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

Plany pracy były sporządzane w określonym terminie i zawierały przewidywane efekty działań.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystent rodziny prowadził monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną przez okres 6 miesięcy. Spotkania z rodziną są dokumentowane w formie notatek służbowych podpisywanych także przez przedstawiciela rodziny.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z asystentem, pracownikiem socjalnym i Kierownikiem GOPS na podstawie okresowej oceny sytuacji rodziny. Zakończenie współpracy następuje na skutek osiągnięcia głównego celu założonego w planie pracy lub w wyniku zmiany miejsca zamieszkania przez rodzinę poza teren gminy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny, a także dzięki ścisłej współpracy z innymi służbami tj.: placówkami oświatowymi, ośrodkiem zdrowia, policją oraz środowiskiem lokalnym. Zależnie od potrzeb rodziny i sytuacji dziecka, podejmowane są stosowne działania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Na terenie gminy funkcjonują świetlice dla dzieci, w których realizowane są zadania edukacyjne, wychowawcze, kulturalne, integracyjne i prozdrowotne.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapeutycznego) poprzez możliwość konsultacji na terenie gminy. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej z uwagi na brak potrzeb.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 3.097,60 zł,

- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 5.458,22 zł,

- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 2.256,27 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Asystent rodziny obejmuje wsparciem rodzinę, której dziecko zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z tym, współpracuje z koordynatorem pieczy zastępczej w opracowywaniu planu pracy i bierze czynny udział w Okresowych Ocenach Sytuacji Dziecka.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalone z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 3 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 29 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 19 lipca 2016 r.
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 5 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej